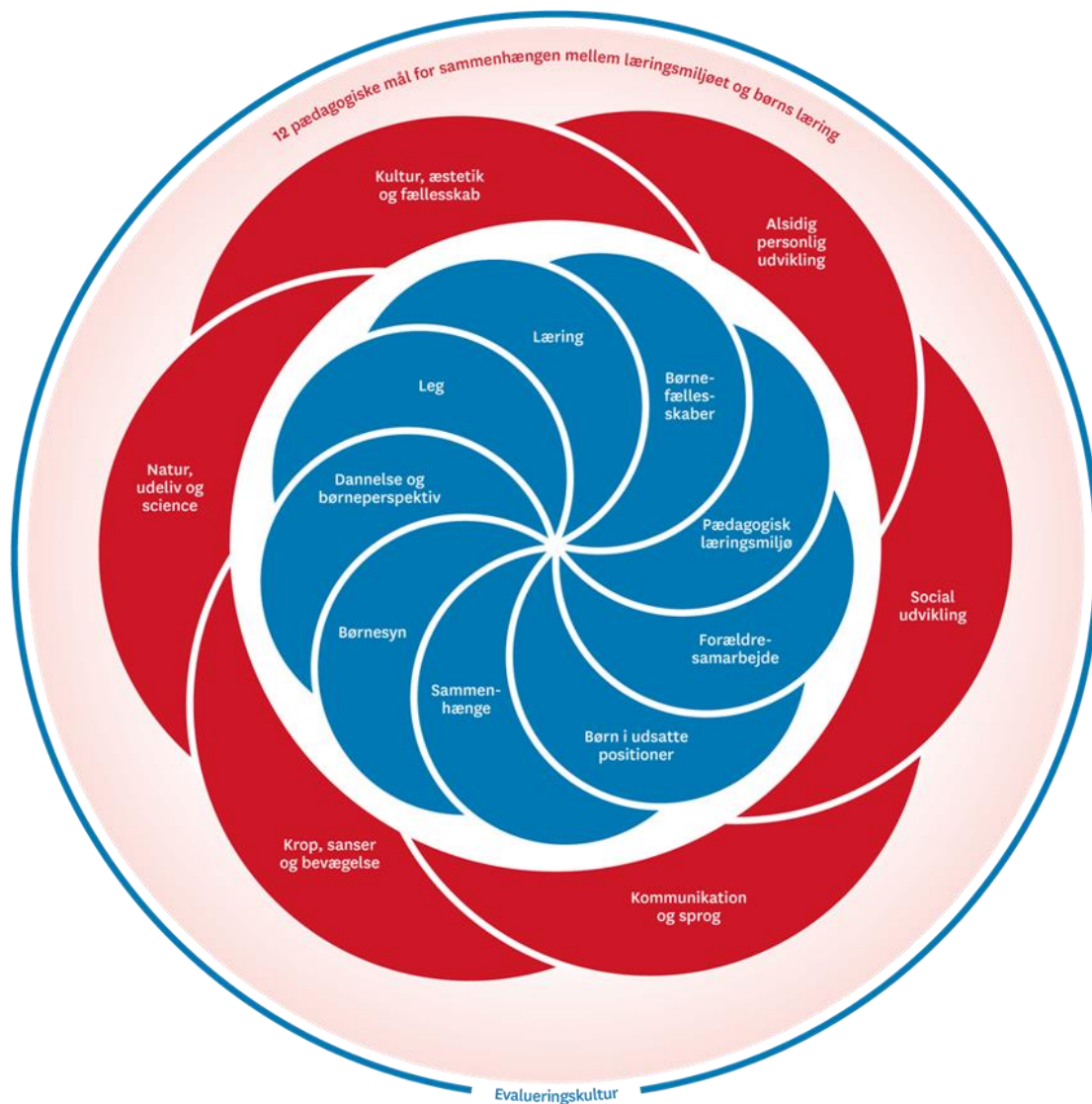


Den styrkede pædagogiske læreplan Børnehaven Kollegieparken 2025

Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer



Den pædagogiske læreplan beskriver, hvordan vi i Børnehaven Kollegieparken, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Vores arbejde er tilrettelagt med udgangspunkt i *det fælles pædagogiske grundlag* (de blå blade i blomsten), og vil for alle seks *læreplanstemaer* (de røde blade i blomsten) være en proces, som er i gang gennem hele barnets børnehavetid. Tempoet for børnenes læring er meget forskelligt. Det er derfor vigtigt, at de pædagogiske aktiviteter i hverdagen eller hverdagens faste rutiner er tilrettelagt og er af en sådan karakter, at det hele tiden er muligt at fange børnenes opmærksomhed, vække deres nysgerrighed, så de flytter sig til næste udviklingstrin. Mange års erfaring med forskellige pædagogiske retninger og tiltag har dannet grundlaget for den struktur, børnehaven har i dag, og ligeledes for det pædagogiske indhold, vi har som udgangspunkt året igennem. Der er løbende justeringer og nye aktiviteter, som passer til den aktuelle børnegruppe.

Vi har faste rutiner og aktiviteter dagligt. Vi har også aktiviteter, der gentages ugentligt og nogen, der er årstidsbestemte eller traditions- og højtidsbestemte. Børnenes dannelse og læring foregår i de sociale fællesskaber, de indgår i, hvorfor disse vægtes højt. Ligeledes inddrager vi børnenes oplevelser /synspunkter der, hvor det er relevant i forhold til deres alder og modenhed. Det er af stor betydning, at børnene omgås voksne, som er gode rollemodeller og at deres hverdag grundlæggende er tryk og forudsigelig og med faste aktiviteter, der giver mening og udfordring. Vores mange faste traditioner og rutiner bliver hurtigt genkendelige for børnene og skaber tryghed, men også udvikling til et større mod, større selvstændighed afhængig af traditionens eller rutinens karakter. Når vi får nye ideer til ture eller aktiviteter, der viser sig værdige til gentagelse, bliver de optaget som tradition og bliver noget, der ses frem til.

Som udgangspunkt er børnene ikke delt op efter alder. Vi tænker overordnet børnehaven som én enhed, én børnegruppe og én personalegruppe. I alle de valg, vi træffer i forbindelse med aktiviteter, ture, måltider, samlinger osv., laver vi mindre grupper, der giver mening i forhold til det, vi skal lave, så det bedst mulige udbytte opnås for de enkelte børn og gruppen. Vi justerer hele tiden, hvis vi oplever, at noget kan forbedres. Vores struktur giver mulighed for at arbejde med relativt få børn ad gangen i grupperne, både hjemme og ude.

Det er den helt almindelige dag med måltider, af- og påklædning, toiletbesøg, samlinger af forskellig karakter og leg, der er kernen i børnenes liv i børnehaven. I alle ovennævnte situationer, vil vi så vidt muligt være tilstede med nærvær, snak og guidning, så alle situationer bliver lærerige og udviklende. Vi har fokus på de tre læringsrum, vi går foran, ved siden af og bag ved børnene. Vi

tilstræber ligeledes mest muligt uforstyrret tid til leg. I de daglige legeperioder er vi nærværende og kan guide i leg og assistere der, hvor det er nødvendigt. Det kan være med alt fra at finde stedet med ro, en at lege med, sætte en leg i gang, materialer til en leg osv.

Vores børnesyn bygger på ligeværdighed og anerkendelse og vi tilstræber en omgangsform og tone, der udviser gensidig respekt børn og voksne imellem. Vi har altid fokus på, hvordan børn/børn og børn/voksne taler til hinanden, svarer hinanden, respekterer hinandens svar, giver hinanden tid til svar og lytte. Hele dagen igennem er der rig mulighed for at udvise denne respektfulde omgangsform. Ved ankomst og afhentning finder vi det vigtigt, at der udvises respekt om barnet, der bliver afleveret, så det får en god start på dagen. Ved afhentning er det særligt de tilbageblivende børn, der skal skabes ro for. Dette er med i den introduktionssnak, vi har med nye forældre, når deres barn begynder i børnehaven. Ved denne lejlighed fortæller vi også forældrene, at kerneopgaven er *sammen* at skabe trivsel, udvikling, læring og dannelse for det enkelte barn og for hele gruppen. Vi er alle forskellige og der vil altid være særligt sårbare børn, der kræver ekstra opmærksomhed og ekstra tid og det skal forældrene også være klar over. Udsatte børn støttes til deltagelse i fællesskabet på lige fod og vilkår som alle børn. Vi mener, at alle trods forskellighed kan inkluderes og at alle kan bidrage til fællesskabet.

Når vi har børn i udsatte situationer, arbejder vi tæt sammen med forældrene i forhold til at støtte og hjælpe barnet bedst muligt. Vores fysiske rammer og struktur er en hjælp for børn med udfordringer, fordi der er mulighed for at finde rolige rum og tid til at "være" med få børn ad gangen. Seks ud af otte personaler, er uddannede pædagoger, hvilket giver stor alsidighed i observationerne af både udfordrede og ikke udfordrede børn. Hver halve år har vi også en pædagogstuderende.

Det sidste år børnene går i børnehaven, begynder vi at klæde dem på mod det næste skridt i deres liv, nemlig skolestart. Det gør vi blandt andet med et målrettet samarbejde med Lundergårdskolen. Vi præsenterer børnene for små skoleopgaver, tal, bogstaver og former. Gennem læsning af kapitelbøger, ture med særlige formål og opgaver med papir og blyant udfordrer vi deres bevidsthed om sig selv og deres omverden. Ligeledes bliver deres koncentration og udholdenhed udfordret. I tæt samarbejde med hjemmet forventer vi, at børnene i den sidste periode lærer at være selvhjulpne.

Inddragelse af lokalsamfundet

Gennem hele barnets tid i Børnehaven Kollegieparken bliver det præsenteret for mange relevante ting i nærmiljøet og lokalsamfundet i bredere forstand. Vi bruger alle de naturområder der er opnåelige til fods, med tog og med bus. De kommer ofte på Lundergårdskolen, men også på andre

skoler. Kulturelle tilbud som teater, biograf og biblioteker indgår også i faste aktiviteter. Derudover besøger vi arbejdspladser, bondegård, Falck eller lignende, når det er relevant.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Vores struktur frigiver god tid til og mulighed for løbende evalueringer i hverdagen og planlagte evalueringer på møder. Børnenes udsagn om dette og hint og svar på interview om diverse er med i vores evalueringer. Ligeledes spiller forældrenes fortællinger om børnenes reaktioner på deres børnehaveliv en stor rolle i vores opmærksomhed. På den måde bliver alle aktører en integreret del af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø og udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

Som tidligere beskrevet giver vores fysiske rammer og struktur os mulighed for stor fleksibilitet i vores pædagogik, både hvad angår indhold og gruppestørrelser. Idet vi udnytter børnehavens inde- og udeareal hele dagen, kan vi også opnå et rimelig lavt støjniveau og mere plads til alle. Vi arbejder generelt på at opnå så meget ro som muligt, hvilket vi mener har stor betydning for alles trivsel. Når vi spiser har vi f.eks. ofte 5-8 minutters stilletid, hvilket børnene efterspørger, hvis vi glemmer det. Vores gulvtæppeområde er et bevidst valg. Det er støjdæmpende og er mere legevenligt end et gulv uden tæppe. Vi lægger vægt på at give børnene et bevidst forhold til krop og sundhed. Vi løber en gang om ugen og vi taler om, hvorfor motion og sund mad er vigtigt.

Det psykiske børnemiljø er, som det også er beskrevet tidligere, altid i vores fokus. I perioder kan der i en børnegruppe opstå uheldige omgangsformer. Når dette opstår, arbejder vi målrettet med den specifikke problemstilling og hvis vi finder det nødvendigt, informerer vi forældrene og beder dem om deres hjælp til at snakke med børnene.

Vi er en gammel institution, men der har gennem hele institutionens historie været pædagoger, der har kunnet være kulturbærere. Der er plads til pædagogernes forskellighed, men stor enighed om målet. Institutionens åbne opbygning giver mulighed for stor sparring iblandt hele personalet. Hele personalegruppen føler ansvar og har et menneskesyn, der bygger på ligeværd både blandt børn og voksne, hvorfor anerkendelse er naturligt i den pædagogiske tilgang til alle.

Hvad det æstetiske børnemiljø angår, sørger vi for at holde inde- og uderummet indbydende og inspirerende. Vi lægger vægt på, at få børnene til at rydde op, men vi sørger også for, at rummene er vedligeholdte og at legetøj, der er i stykker, bliver skiftet ud. Vi udnytter de muligheder, vores lokaler giver os, til jævnligt at ændre indhold og placering af legetøj, så ny inspiration opstår, ligesom vi sætter foto og "børnekunst" på væggene. Børnene har altid adgang til saks, papir, tape

og gode farveblyanter. Vi lytter til børnenes ønsker og laver et par gange årligt interview af større grupper af børn. Ud fra interviewene kan vi vurdere, hvordan en aktivitet fremover skal vægtes. Se bilag.

De seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til at deltage i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Hvordan indfries delmål 1:

Vi arbejder i det daglige hele tiden på skift i små grupper og i større grupper. Vi sammensætter grupperne efter, hvilken aktivitet det er og efter, hvilket udviklingstrin børnene befinder sig på. Vi er organiseret på en sådan måde, at det altid er muligt at ændre på grupperne, hvis det viser sig hensigtsmæssigt. Ved specifikke aktiviteter er vi ofte to voksne til 8-10 børn og har derfor god mulighed for at guide og tale med børnene og skabe tryghed. Ligeledes har vi god mulighed for at observere de enkelte og aflæse og tolke deres udtryk.

Fast aktivitet med alle børn:

- Daglig sang og sangleg.

Faste aktiviteter store grupper:

- Ugentlig løbetur.
- Daglig samling med højtlesning, sprog- og begrebslege.

Fast aktivitet i små grupper:

- Ugentlige ture ud af huset eller gymnastik.

Ved samlinger i mindre grupper og ved måltider m.m. opstår der ofte emner, hvor alle kommer til orde. F.eks. om de har et kæledyr, om de har et særligt sovedyr, hvem der smører deres madpakke, om de kan lide at få vasket hår osv. Disse "runder" giver børnene blik for og "ret" til forskellighed. Vi lytter til børnenes udsagn om de faste aktiviteter, og medinddrager dem i den udstrækning, vi finder det muligt. Mange aktiviteter udspringer af børnenes ønsker, eksempelvis hvor dagens tur skal gå hen. Vi understøtter deres ideer med materialer, hjælp til konstruktion, et egnet sted at være eller andet. Vi laver flere gange årligt små interview med børn i forskellige aldre. Dette giver os en god pejling af, hvilket udbytte børnene får af en given aktivitet. Og samtidig kan vi derud fra justere aktiviteten.

Hvordan indfries delmål 2:

Børnehaven fungerer som åbenplan, men med to grupper.

Børnehaven har fire små rum, der alle er fleksible, forstået på den måde, at det er relativt nemt at ændre rummets funktion.

Der findes mange små kroge og skillevægge, der gør det muligt at fordybe sig i leg. Desuden bruger vi både personalestuen og voksengarderoben som særlige stillerum, velegnede til fordybelse.

Børnehavens inde- og udeareal er i brug hele dagen, hvilket giver god plads til alle. Legepladsen er overskuelig, men det er alligevel muligt at finde "private" oaser.

Qua vores fysiske rammer og normering vil børnene altid hurtigt kunne se en eller flere voksne. Hele personalegruppen kender alle børn, hvilket giver børnene tryghed og gode muligheder for hjælp og støtte i det, der måtte volde dem vanskeligheder. Desuden er der altid tid til et knæ, kram, hjælp til at vinke eller andet.

Personalegruppen er et velfungerende team med arbejdsglæde, hvilket helt sikkert er en tryghedsskabende faktor for børnene.

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålene lykkes:

- At børnene viser glæde, når de ser venner og voksne om morgenen.
- At børnene evner at sige til og fra, og at de evner at sætte ord på deres valg.
- At børnene lytter til hinanden.
- At børnene udvikler sig og ændrer adfærd, hvis de kan se, at deres adfærd var uhensigtsmæssig i forhold til sig selv og andre.
- At børnene hjælper og trøster hinanden.
- At børnene tør udfordre sig selv og øve sig, til tingene lykkes.
- At børnene bruger alle rum og løbende udvikler nye måder at indrette sig på.
- At børnene føler sig trygge i hele huset, ikke kun i sin egen gruppe.

- At vi lytter til børnenes forslag.
- At vi laver interviews.
- At vi ændrer de fysiske rammer efter behov.
- At vi ændrer aktiviteterens indhold og metode, hvis aktiviteten ikke lever op til det ønskede.

Social udvikling

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

Hvordan indfries delmål 1:

Vores pædagogik tager udgangspunkt i samvær/nærvær – hvorfor vi bestræber os på at være så tæt på børnene og deres leg, at vi kan hjælpe dem til løsninger, kompromiser og til at komme med i et fællesskab. Vi støtter dem i svære valg og hjælper dem med at sætte ord på følelser. Når vi danner mindre grupper, har vi et godt grundlag for at skabe nye venskaber. Vores ugentlige ture ud af huset er en god base for nye relationer.

Vi er generelt meget opmærksomme på at støtte hensigtsmæssig adfærd og kommunikation. Vi taler meget med børnene og støtter dem i:

- At lytte til os og hinanden.
- At svare os og hinanden på en respektfuld måde.
- At passe på deres integritet.
- At videreudvikle empati.

Hvert år er de ældste børn igennem et førstehjælpskursus, hvor de bl.a. undervises i vigtigheden af at hjælpe og passe på hinanden.

Hvordan indfries delmål 2:

Ved hverdagens rutiner, garderoben, toilettet, borddækning og lign. oplever børnene deres forskellighed og formåen meget tydeligt og vi er tilstede for at styrke dannelsen af empati og hjælpsomhed.

Vi laver ofte om på spisegrupperne, så alle sidder med venner eller potentielle venner, med jævnaldrende eller yngre/ældre børn. Vi ønsker ad den vej at give børnene blik for forskellighed. Vi arbejder i mange fællesskaber, og i mange af vores basis aktiviteter ligger der en årelang tradition. Børnene kender dem og vi fastholder og synliggør historien/fortællingen ved daglig snak om det, der har foregået i et givent fællesskab. Vi starter "kan du huske dengang...." samtaler, vi

bruger billeder/fotos på forskellige måder, i børnenes mapper, rundt om i huset og ikke mindst på hjemmesiden via Facebook.

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålene lykkes

- At børn, der har indgået i grupper dannet af os, efterfølgende også finder sammen i leg af sig selv.
- At børnene holder fast i deres valg eller fravalg.
- At børnene er i stand til selv at forhandle sig frem til et kompromis, typisk når de skal fordele roller i en leg eller dele om et bestemt stykke legetøj.
- At børnene kan løse konflikter.
- At børnene kan sætte ord på følelser.
- At børnene tør slippe de faste venner og indgå i nye relationer, når lejligheden byder sig.
- At børnene vælger forskellige børn afhængig af hvilken leg, de ønsker at indgå i.
- At børnene bruger alle børnehavens faciliteter.
- At børnene igen og igen blader i deres mappe og mindes det, de ser.
- At børnene siger: "skal vi ikke snart dette eller hint igen."
- At børnene, så snart de får et stikord, fortæller om deres oplevelse i en given situation. Det kan f.eks. være fastelavn, eller en tur, de har været på.
- At de tør udforske og øve sig, selvom det indebærer risici for fejltrin.
- At børnene virker trygge, glade, virksomme og åbne for læring.
- At børnene bruger de voksne.

Kommunikation og sprog

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene forstår sig selv, hinanden og deres omverden.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

Hvordan indfries delmål 1:

I de mange forskellige sammenhænge og mindre grupper, børnene indgår i, har vi god mulighed for at være nærværende og anerkendende i vores tilgang til børnene.

Sang, sanglege, historiefortælling, højtlesning, bål, løb, gruppelege, gymnastik, skovture, ture til Nordsøen, ture til havn og vand, ture til fods, med bus, med tog, teater, biograf, kreative aktiviteter

etc. Alt sammen noget, der foregår dagligt eller ofte og alt sammen basis for gode snakke, efterbearbejdelse og forståelse af omverdenen.

Børnene møder hver dag det talte sprog i mange former. Sang, rim og remser, højtlesning, dramatisering af sang og af eventyr. Vi udtrykker os forskelligt afhængig af, hvilken kontekst vi er i og hvad vores budskab til børnene er. F.eks.: information om noget, børnene skal, brug af piktogram i de daglige skift, en forklaring på noget, de ikke kender, finde svar/billeder på internettet, hjælp til løsning af en konflikt osv.

Hvordan indfries delmål 2:

Som tidligere nævnt tager vores pædagogik udgangspunkt i samvær/nærvær – hvorfor vi bestræber os på at være så tæt på børnene og deres leg. Her kan vi hjælpe dem til sprogligt at finde løsninger, kompromiser og til at komme med i et fællesskab. Vi støtter dem i svære valg og hjælper dem med at sætte ord på følelser.

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålene lykkes:

- At børnene giver udtryk for alle følelser og forventer at blive taget alvorligt.
- At oplevelserne indgår i børnenes egne lege og tegninger.
- At børnene kan fortælle om oplevelserne og bede om gentagelse.
- At børnene fortæller om deres oplevelse til deres forældre.
- At børnene spørger, hvornår de skal på tur, løbe osv.
- At børnene deltager aktivt i sang, rim og remser.
- At de spontant synger og rimer.
- At de lytter, når vi læser højt.
- At de kan bruge og forstå det, vi forklarer eller den besked, vi giver.
- At de bliver bedre til selv at løse konflikter.
- At de har et anvendeligt sprog, de bruger aktivt sammen med andre børn i leg.

Kultur, æstetik og fællesskab

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.*

Hvordan indfries delmål 1 og 2:

Vi har et rum, hvor vi kan male med forskellige slags maling. Børnene har adgang til gode farveblyanter, papir og tape. Maleaktiviteter bliver de præsenteret for sammen med en voksen. Vi sørger, så vidt muligt for at tegne afdelingerne er indbydende. Vi sætter os ofte hos dem, så vi kan hjælpe med svære ting eller bare snakke om det, de er optaget af.

Udendørs kan børnene eksperimentere med brædder, gamle paller og kloakrør og hvad naturen kan byde på.

Vi læser og synger dagligt med alle børn. Sange bliver ofte dramatiseret og alle børn har mulighed for at deltage. Vi har hvert år et teaterabonnement og deltager i de koncerter/ teater, der bliver udbudt.

Vi har tilgængelige fagbøger, som børnene selv kan læse i. Vi søger informationer sammen med børnene på iPaden og bruger interaktive bøger til at understøtte børnenes læring.

Hvert år laver vi fastelavnstøj sammen med børnene. De bestemmer selv, hvad de vil være, og er med til at designe kostumet. Vi fortæller eventyr, historier, fra da vi var børn og røverhistorier, særligt når vi er på tur. Vi opfordrer til at tænke videre, når vi læser historie.

I børnehaven går børn af anden etnisk oprindelse og de kulturelle forskelle giver et naturligt afsæt for snak og læring. Det kan have udspring i sprog, hår/hudfarve, kostvaner, tøjvalg

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålet lykkes:

- At børnene tegner, klipper og klistrer meget. Det er en daglig tilbagevendende syssel for de fleste.
- At børnene er interesserede, når der bliver inviteret til maling.
- At børnene eksperimenterer på legepladsen.
- At børnene udviser glæde ved at synge og gerne vil være med til dramatisering.
- At børnene læser vores fagbøger.
- At de glæder sig og snakker meget om teaterture og mindes oplevelserne, når de ser på de ophængte plakater.
- At børnene elsker deres fastelavnstøj, og at de ældste kan huske, hvad de har været.
- At de, når vi har fortalt en historie, spørger "det er kun for sjov, ikk".
- At de ofte selv fortæller "røverhistorier".
- At forældrene giver udtryk for, at de har tillid til os.

At forældre af anden etnisk baggrund giver udtryk for, at de føler sig velkomne og respekteret.

Natur, udeliv og science

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

Hvordan indfries delmål 1 og 2:

Vi eksperimenterer med vand, samler planter og insekter, har forstørrelsesglas, sætter plancher op, så børnene kan finde ud af, hvad planterne/insekterne hedder. Vi giver børnene mulighed for at udvikle deres matematiske og naturvidenskabelige tænkning gennem vores valg af legetøj, f.eks. magneter, togbaner, forskellige klodser, og andet konstruktionslegetøj. Vi udvider hele tiden deres horisont og logiske sans gennem samtale om de fænomener, vi møder sammen med dem.

Vi er ofte på ture ud af huset. De fænomener, vi møder, forklarer vi børnene om, og hvis vi ikke ved, hvad det er, finder vi ud af det senere. Vi tager billeder, så børnene også kan tale med deres forældre om det, de har set.

Hvert år tager vi på en fælles tur til Tverstedssøerne, hvor forskellige temaer vil være på dagsordenen. Vi laver interview om det, de husker bedst fra turen.

På vores ture bliver børnene præsenteret for alle de dyr og planter, der er i vores nærmiljø. Alt, hvad der kan spises, afprøver vi. De får mulighed for at røre ved dyr, snegle, frøer o.a., og de støder sikkert ind i en brændenælde og mærker, hvad sådan én kan. De går i højt, måske vådt græs, mudder, vandpytter o.lign., hvilket for mange er en udfordring.

Det er vores mål at give børnene mange og forskellige oplevelser i naturen, og på den måde håber vi, at alle bliver "ramt" af glæden ved naturen. Vi forsøger at variere udflugtsmålene så meget som muligt og udnytter også gerne forskellige slags vejrlig.

Hjemme på legepladsen laver vi ofte bål og spiser suppe, brød, popkorn, pølser o.a. ude.

Børnene bliver såvel ude som inde gjort bekendt med, at naturens ressourcer er nogen, vi skal passe på, og at vi skal behandle naturen med respekt.

Vi taler bl.a. om vigtigheden af at spare på vandet, genbrug af papir og sorterer affald ligesom de gør i hjemmene.

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålene lykkes:

- At børnene samler mange dyr.
- At de opsøger viden om, hvilke dyr det er.
- At de gerne vil ud i al slags vejr.
- At de eksperimenterer med vand, sand, grene osv.
- At børnene hele tiden udvikler nye sindrige konstruktioner.
- At de finder på nye måder på f.eks. at få regnvand ledt derhen, hvor de vil.
- At de finder på nye måder at bruge gammelt legetøj på.
- At de nyder opgaver og "lektier".
- At børnene kan huske navnene på blomster, bær, træer og andet, vi tidligere har talt om.
- At børnene får mod og lyst til at røre og smage.
- At børnene ved, hvad der kan spises og ikke kan spises og husker det.
- At børnene ved, hvordan man behandler dyr og insekter.
- At børnene elsker at komme på tur, og at de er aktive og interesserede i det, vi ser.
- At børnene altid er med på at lave bål.
- At de er meget omhyggelige med at sortere til genbrug.

Krop, sanser og bevægelse

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

Hvordan indfries delmål 1 og 2:

Indenfor har vi et rum med en klatrevæg og mange puder. Vi har et gymnastikrum med ribber, bænkhjul/rutsjebane og andre udfordrende gymnastikredskaber. Vi har store områder, hvor der er tæppe på gulvet, hvilket gør bygge- og konstruktionslege på gulvet attraktivt.

Udenfor er der en god udfordrende bakke og legeredskaber, der kræver en del mod, kraft og koordination at indtage.

Vi løber med børnene en gang om ugen og taler med dem om hvorfor.

Vi sørger for, at alle er ude mindst en gang hver dag.

Ture i uvejsomt terræn, løb, gymnastik, kælketur i Bjergene, kælketur på vores egen bakke, gruppelege udenfor (banke bøf, alle mine kyllinger o.l.). Leg på en udfordrende legeplads.

Børnene udfordres dagligt i selvhjulpethed med tøj, toiletbesøg og spisning. Ligeledes er vores daglig sang en motorisk udfordring. Børnene skal, i den store gruppe og gennem længere tid, holde koncentrationen både fysisk og psykisk. De vil blive udfordret i både at skulle synge, lave fagter og deltage i sangleg.

Tegn på at børnene er på vej, eller at delmålet lykkes:

- At børnene gennem øvelse udvider deres kropsbevidsthed.
- At vi kan se, hvordan de hurtigt lærer at tackle svære ting i børnehaven. F.eks. at komme op ad bakken, at hoppe ned fra ribberne, at komme fra en ribbe og over på rutsjebanen osv.
- At de efterspørger den ugentlige løbetur, og at de efterhånden kan forklare, hvad det gør ved kroppen.
- At de hurtigt lærer at løbe hele den lille runde.
- At børnene gerne deltager i de vokseninitierede aktiviteter.
- At de også selv organiserer meget af det.
- At børnene veksler mellem stillesiddende aktiviteter og mere fysisk krævende leg.

Evalueringskultur

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering er i høj grad indbygget i vores daglige praksis. Børnehavens pædagogik, arbejdsform, struktur og størrelse gør det muligt med meget sparring og konstant justering/evaluering af det pædagogiske arbejde. Nedenstående punkter er metoder, der løbende er i spil.

- Daglige iagttagelser og sparring i personalegruppen.
- Løbende forældresamarbejde og samtaler.
- Løbende evaluering på personalemøder og stuemøder.
- Evaluering af aktiviteter/fokuspunkter.
- Sprogscreening, DPU udviklingsbeskrivelse.
- Motorisk screening en gang årligt af de fire årige.
- Samarbejde med PPR.

Vi vil, som noget nyt, systematisk bruge KVALid som evalueringsredskab.

KVALid er et redskab til dialog, evaluering og udvikling af kvalitet i dagtilbud med afsæt i det fælles pædagogiske grundlag.

Vi vil løbende udvælge forskellige undertemaer, hvor vi som gruppe eller enkelte person finder behov for nærmere justering af praksis. Og efterfølgende sætte en undersøgelse, aktion og evaluering i gang.

Fra 2020 vil vores evalueringer og efterfølgende tiltag komme med i læreplanen.

Dokumentation er afhængig af hvem og hvad vi dokumenterer for. Nedenstående er metoder der løbende er i spil.

- Læringshistorier til børnene, som beskriver udvikling og succes.
- Foto og små film til børn og forældre på hjemmesiden/Facebook og til udvikling af pædagogisk praksis.
- Information om nye tiltag og begrundelse herfor til forældrene på "Parent" (Internt forældremøde)
- Udstillinger af børnenes kreative udtryk.
- Daglig snak med forældrene om dagens hændelser.
- Forældresamtaler ved børnehavestart og inden skolestart.
- Børnenes "livssporsmapper" og opgavemapper.
- Interview af børn i forskellige sammenhænge.
- Interview af børnene inden de forlader børnehaven. Interviewet følger med i barnets mappe til skolen.
- Årligt forældremøde med oplæg om dele af det pædagogiske arbejde.
- Det årlige fastelavnskostume, som børnene laver og får med hjem.
- De årlige julegaver og de poser de gemmes i.
- Forskellige fokuspunkter.

Fokuspunkt 2025/2026

Udviklingsområde 1)

Vi har løbende talt om legepladsens indretning og muligheder på personalemøder. Vi har taget udgangspunkt i et materiale fra EVA om leg og læringsmiljøer. Vi har mange ideer til tiltag, som kan skabe flere læringsmiljøer på legepladsen. Vi havde en oplevelse af at børnene legede meget fysiske lege. Klatre, arbejdsmand osv. Vi ville gerne skabe læringsrum, der indbød til mere rolleleg. Vi valgte derfor at fokusere på at observere rolleleg på legepladsen. Hvilke typer rollelege leger de? Hvad kan

vi gøre for at udvikle legene? Vi lavede små praksisfortællinger som dokumentation for disse. Vi fandt ud af at der generelt manglede legetøj til rolleleg på legepladsen. Vi indkøbte derfor dukker, dyr og isbutik udstyr. Vi byggede en isbutik på legepladsen. Samtidig indkøbte vi forskellige nye legeredskaber og et nyt legekøkken. Vi fik også etableret et plateau på bakken, som blev navngivet "Udsigten". Det indrettede vi med dukkeudstyr. Vi oplever, at de nye ting på legepladsen giver mulighed for mere rolleleg og at børnene har mere lyst til at lege ude. Vi oplever især at dyr og dukker har givet mere rolleleg. Udfordringen er, at tingene helst skal ryddes op i de korrekte kasser, så de er nemme at finde. Vi har kasser med billeder og hylder i skuret. Vi har desuden måtte revurdere nogle af vores gamle "regler" f.eks. at sand kun må være i sandkassen. Hvis dukkerne skal have mad i "Udsigten", er man jo nødt til at tage sand med derop. Vaskehallen har ikke så mange funktioner og vi oplever for lidt leg i den. Vi prøver at have en "vaskehalskasse" i skuret med børster, værktøj osv. Næste projekt på legepladsen er et nyt skib med klatremuligheder.

Udviklingsområde 2) I vores undersøgelse har vi opdaget, at vi voksne nemt bliver draget af at lege med de børn, som ikke mangler legekompetencer. Deres entusiasme og energi gør at legen bliver spændende og sjov og det drages vi af. Vi har derfor været særligt opmærksomme på, hvilke lege vi indgår i, så vi både understøtter de børn, som har brug for ekstra hjælp i legen, men også tilgodeser de børn, som har legekompetencer, men som bliver ekstra motiverede af at de voksne er med. Vi har oplevet enkelte børn, som siger: "Går du ikke snart?", når vi har været medlegende. Dem har vi også været særligt opmærksomme på, for at undersøge, om de siger det, fordi vi forstyrrer legen, eller hvad der ligger til grund for det. To piger leger sammen i ishuse. Pigerne leger at de laver is, som de forsøger at sælge. De råber: "Hvem vil købe is?" mange gange uden at få respons. V fortæller at hun laver is med jordbærsmag. Det gør jeg også, siger N. Da jeg har observeret på legen i noget tid, hvor pigerne fortsat råber "Hvem vil købe is?", uden at nogle reagerer, vælger jeg at indtage en deltagende rolle, da jeg observerer at legen ikke udvikler sig. Vi aftaler, hvem der har hvilke roller. Jeg skal være kunden, som kommer og køber is, pigerne laver isene i fællesskab. Jeg får øje på R, som går alene rundt på legepladsen. Jeg spørger, om hun vil være med. Det vil hun gerne og vi aftaler at hun er den, der handler ind til isene. R samler derefter effekter på legepladsen, afleverer dem til V og N, som anvender dem til is og sådan fortsætter legen længe. N og V opleves ofte som flakkende og ufokuserede. De har i situationen svært ved at udvikle legen, og får ikke rammesat den. Pædagogens deltagelse giver både klarhed over roller og hjælper med at udvikle legen. Samtidig lykkes det at få R med i legen. Vi bygger en zoo. K, A og L sidder på gulvet med de vilde dyr. De sætter dyrene sammen i små grupper og A siger: "Det er ligesom en zoo". Jeg sætter mig ned og spørger ind til dyrene i hans zoo. "Der er både elefanter, giraffer og løver", siger han. L finder Kaplaklodser og siger, at vi skal bygge hegnet til dyrene. Jeg begynder at

hjælpe med hegnet, og vi ender med at have en stor zoo med mange dyr. "Jeg synes også, der skal være biler med", siger K. "God ide", siger jeg og tager kassen med biler ned. "Så kan det være ligesom i Givskud, hvor man kan køre rundt og kigge på dyrene!", siger jeg. Det er de alle med på. Efterhånden som zooen er helt færdig, begynder bilerne at køre ind. L styrer en bil, som kører direkte ind i et hegn, som går i stykker. "Åh nej", siger jeg, "nu kan krokodiller slippe ud. Vi må hellere få fat i én, der kan fikse hegnet". A finder en arbejdsbil, som kommer og fikser hegnet. Sådan fortsatte legen i et godt stykke tid, indtil for mange af dyrene slap ud. A og K er nye i børnehaven, de har en tæt familierelation og har brug for hjælp til at skabe nye relationer i børnegruppen. Pædagogen hjælper med at skabe en fælles leg, hvor der også er plads til L og hans ideer. Pædagogen griber børnenes ideer og hjælper med at udvikle legen, uden at tage styringen. Vi har haft særligt fokus på at skabe rum for at de voksne kan være medlegende uden forstyrrelser. Vi har bla aftalt, at vi italesætter overfor en kollega, at vi ikke kan forstyrres. Vi har desuden sat enkelte "legeaftaler" i system, så det har været tydeligt for hele huset, at X ikke kan forstyrres denne formiddag. Vi oplever, at flere af de børn, som tidligere havde meget svært ved at indgå i leg, nu deltager mere aktivt i legen. Det kan der selvfølgelig være mange grunde til, men vores målrettede indsats har forhåbentligt været en del af årsagen til det. Vi oplever, at vores tilstedeværelse i legen, kan starte nye lege op, som så kan udvikles til rollelege. Vi vil fortsat have særligt fokus på at skabe gode betingelser for voksendeltagelse i leg.